

Wageningen, 4 juli 2016

Aan de Gemeenteraad van Wageningen

Betreft: motie tot het beëindigen van het welstandsbeleid

Geachte raadsleden,

Onderstaande brief is gezamenlijk met de de Historische Vereniging Oud-Wageningen geschreven.

Met ontsteltenis namen wij kennis van de voorliggende motie van de fracties van Stadspartij en VVD om een einde te maken aan het welstandsbeleid binnen de gemeente. Als motieven worden genoemd:

- *Wageningen heeft een streng welstandsbeleid.* Echter: naar het oordeel van de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit (dhr. F. ten Cate) is het Wageningse beleid niet streng, maar zeer gemiddeld. Lange doorlooptijden zijn er slechts zeer sporadisch. Ze worden veroorzaakt doordat initiatiefnemers niet volgens de regels indienen of niet reageren op het gevraagde. De Wageningse welstandscommissie (Commissie Ruimtelijke Kwaliteit / CRK) werkt efficiënt en tegen relatief lage kosten.
- *Rijks- en gemeentemonumenten zijn door de wet beschermd.* Echter: De gemeente heeft een wettelijke taak om die bescherming gestalte te geven (bij verbouw en/of herbestemming). Daarvoor is de deskundigheid van verschillende disciplines in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit onmisbaar.
- *Bouwregels (en de beeldkwaliteit) zijn ook via de regels van een bestemmingsplan vast te leggen.* Echter: Interpretatie is nodig. De gemeente mist zelf de expertise die nodig is om architectonische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische randvoorwaarden in te brengen bij plannen en ontwikkelingen. Ter vergelijking; ook om milieukundige, akoestische, bouwtechnische, ecologische en andere randvoorwaarden te toetsen, is ook specifieke expertise vereist.
- *Ervaringen bij andere gemeenten laten zien dat het loslaten van een streng welstandsbeleid nauwelijks negatieve effecten heeft.* Echter: naar het oordeel van de Federatie Ruimtelijke kwaliteit (dhr. F. ten Cate) zorgt het loslaten van welstandsbeleid voor een geleidelijke, schijnbaar ongemerkte, achteruitgang van de ruimtelijke kwaliteit.

In het belang van de kwaliteit van de woon-, leef- en werkomgeving is aan de gemeente een zorgplicht toebedeeld. De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor een goede omgevingskwaliteit, dat wil zeggen voor een leefomgeving die veilig, gezond en aantrekkelijk is. Dat is in het belang van de burgers: er is zorg voor hun welzijn (gezond en veilig) en voor hun welvaart, omdat een goede omgevingskwaliteit verloedering voorkomt, en daarmee waardeverlies van de afzonderlijke gebouwen.

In die taak beschikt de gemeente over veel instrumenten, waarvan er één specifiek bedoeld is voor het uiterlijk van bouwwerken, namelijk het welstandsbeleid. Er is geen ander instrument waarmee een gemeente invloed kan uitoefenen op de architectuur, de gebruikte materialen, de kleuren van het bouwwerk en dergelijke. Met het gemeentelijke

welstandsbeleid wordt zowel het uiterlijk van nieuwe gebouwen beïnvloed, als de verbouwing van bestaande bouwwerken.

Ruimtelijke kwaliteit is sinds dertig jaar het belangrijkste doel van de ruimtelijke ordening. Met ruimtelijke kwaliteit wordt een omgeving of een bouwwerk bedoeld, dat optimaal gebruikt kan worden voor het beoogde doel, dat bovendien robuust en duurzaam is, en daarbij aangenaam en aantrekkelijk om te zien. Of, in andere woorden, een omgeving of bouwwerk met een hoge gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde.

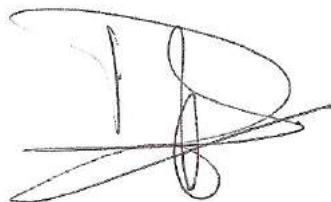
Met het voorstel van Stadspartij en VVD valt de consistentie in de zorg voor ruimtelijke kwaliteit weg met onder andere als argument de kosten voor de eigenaar. De genoemde kostenbesparing voor de gemeente is kortetermijndenken. De schade die zal worden veroorzaakt door het wegvallen van welstandsnormen, zeker aan rijks- en gemeentelijke monumenten, is op lange termijn vele malen groter dan de "winst" op korte termijn.

Er is nog een ander gevolg. Op dit moment wordt gewerkt aan fase 2 van de Cultuurhistorische Waardenkaart voor Wageningen. Dit project maakt voor een deel weer goed wat verloren is gegaan bij het vervangen van de uitgebreide Welstandsnota van 2004. De CHWK is bedoeld als basis voor het gebruik van cultuurhistorische informatie in de ruimtelijke ordening op alle toepassingsschalen. De aantasting van de ruimtelijke kwaliteit door het wegvallen van welstand gaat ook hier doorwerken, en maakt de CHWK voor een deel onbruikbaar.

De nieuwe Omgevingswet biedt goede kans om welstandsbeleid te vervangen door een integraal ruimtelijk kwaliteitsbeleid, dat over erfgoed, welstand, stedenbouw, architectuur en landschap gaat. Het zou verstandiger zijn om die kans te benutten en het beleid hiervoor te moderniseren.

Wij vinden derhalve het voorstel van Stadspartij en VVD kortzichtig en onacceptabel. Talloze gemeenten in Nederland weten dat het investeren in erfgoed loont. Steden worden daarmee aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers. We roepen de raadsfracties dan ook op om het beleid ten aanzien van cultuurhistorie en monumenten juist te verbeteren en te intensiveren. De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit doet – als adviseur over het welstandsbeleid - uitstekend werk om hierboven genoemde belangen te behartigen. Zij verdient het om met de nog vast te stellen CHWK, eventueel wijkgerichte welstandscriteria (op basis van wijkwandelingen) en met goede stedenbouwkundige (beeldkwaliteits)plannen haar werk onderbouwd en transparant te kunnen voortzetten. Alleen zo voorkom je dat erfgoedwaarden verloren gaan!

Namens de Historische Vereniging Oud-Wageningen,
Ditta van Vliet, secretaris

Namens het bestuur van Wageningen Monumentaal,

Han den Ouden, secretaris

